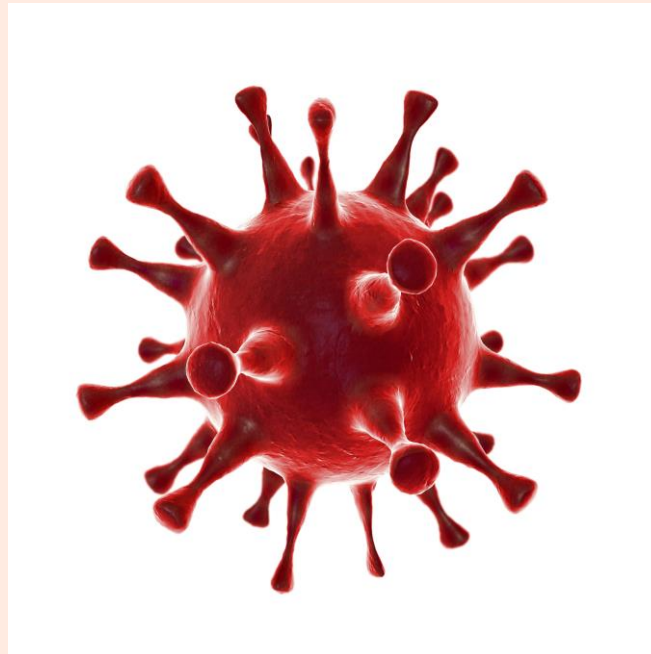

Krisberedskap på nationell nivå i Svenska kyrkan

Katarina Evenseth, senior advisor

Kris- och beredskapsplanering 2025 – utifrån egen erfarenhet

Svenska Dagbladet den 2 mars 2025

Svenska kyrkan

Göteborgs
begravningsamfällighet

Beredskap för begravningsverksamheten

- Vi är skyldiga att vidta de beredskapsförberedelser som krävs för att upprätthålla verksamheten under höjd beredskap (skärpt beredskap och högsta beredskap).
- Ansvaret för verksamheten kvarstår även i händelse av kris och krig.

Säkerhetsläget i Sverige

- **Terrorhotnivån fyra** på en femgradig skala
- **Säkerhetsläget allvarligt i Sverige och trappas upp** - händelser i omvärlden får konsekvenser. Hoten går i varandra, bygger på varandra och förstärks. Läget har försämrats.
- Utvecklingen kring kriget i **Ukraina** och situationen i **Mellanöstern** påverkar även Sverige.
- Sverige medlem i **NATO**. Sverige har blivit en plattform för andra länders konflikter. En bricka i spelet.
- **Främmande makt samt våldbejakande extremister** försöker utnyttja våra sårbarheter och påverka situationen för att skada och skapa oro.
- **Sabotage** mot infrastruktur på land men även under havsytan har skett, återkommande cyberangrepp, politiska påverkanskampanjer riktade mot Sverige

Om krisen eller kriget kommer ...

Myndigheten för samhällsskydd
och beredskap har skickat ut en
broschyr till alla hushåll.

Skyddsrum

- Ska ge skydd åt människor vid krig
- Vid höjd beredskap ska fastighetsägaren ställa iordning skyddsrummet inom 48 timmar

MSB – Myndigheten för samhällsskydd och beredskap byter namn 1 januari 2026 och blir då **Myndigheten för civilt försvar**

Regeringens proposition 2024/2025:34 om Totalförsvaret 2025-2030

Hämtat ur propositionen:

Ett krig ställer särskilda krav på hanteringen av avlidna.

Det är viktigt att hela kedjan från att någon avlider till att de gravsätts fungerar bland annat vad gäller förmåga att kunna omhänderta, identifiera och registrera döda men även transporter, kylförvaring, kremeringar och mark för gravplatser.

Berörda aktörer **bör skyndsamt planera och vidta åtgärder** för detta.

Regeringen avser att klargöra uppgiftsfördelning och ansvarsförhållanden vad gäller dessa frågor.

Omständigheter som kan komma att påverka begravningsverksamheten

Pandemier, större olyckor och krig

Krav på kylförvaring, kremationer och gravmark

Elavbrott

Kan påverka bisättningutrymmen och kremationsugnar

Brist på bränsle

Vi kan inte använda arbetsmaskiner, fordon eller krematorium

Skred, skyfall, översvämningar

kan medföra att begravningsplatser inte kan användas

Cyberattacker

kan slå ut internet, datasystem, telefoni

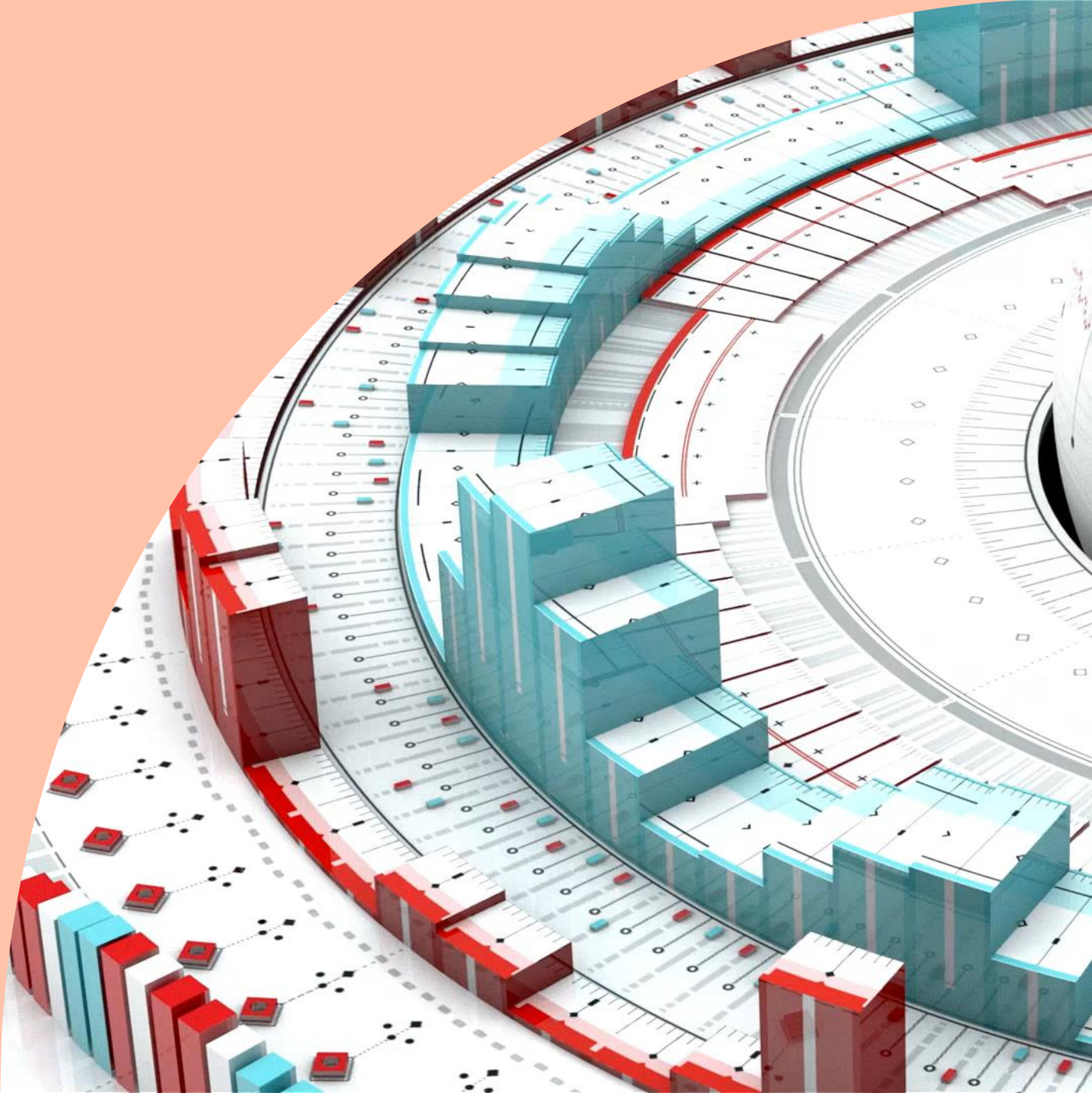

Svenska kyrkan

Göteborgs begravningssamfällighet

Begravningsprocessen behöver kartläggas i detalj

- Hur påverkas arbetet i händelse av kris, krig och katastrof?
- Identifiera och neutralisera risker
- Identifiera svagheter i processen för att bygga en robust beredskap

Svenska
kyrkan

Göteborgs
begravningsamfällighet

Identifierade risker/utmaningar i begravningsverksamheten

- Ett stort antal avlidna innebär **ökat behov av kylförvaring av kistor** – tillgång till externa lokaler behövs.
- Långvariga elavbrott påverkar datorer, kistkylar och krematoriet – **plan B** för gravboken/bisättningsjournalen och Styrel (MSB och Energimyndigheten)
- **Översvämningar** och andra klimatförändringar som påverkar möjligheten att gravsätta.
- **Personalförsörjning** över tid – Krigsplacering av personal
- Tillgång till **fordon och drivmedel** – undersöka möjligheten att krigsplacera fordon. Säkra upp leveranser av drivmedel.

Rekommendationer från Kyrkokansliet (efter samråd med MSB och Försvarsmakten) gällande begravningsverksamhet i orostider

- **Utpekade uppsamlingsplatser** – för mottagande av många avlidna.
- **Markreserv och redskap** – markreserv som motsvarar möjligheten att skyndsamt jordbegrava 5 procent av befolkningens storlek. Motsvarar i Göteborg 30 000 avlidna.

Rekommendationer...

- **Krigsgravar för avlidna soldater och sjömän** ska finnas. Flyttning av gravsatta kan senare komma att begäras. Dialog nödvändig med kommunen.
- Andra redskap måste finnas för **gravgrävning** då bränsle och maskiner saknas. *Köp in spadar.*
- Beredskap för att **krematoriet** inte kan användas. Antalet jordbegravningar ökar.
- **Gravbok** och gravkartor tillgängliga lokalt.
- **Krigsplacering** – bedömningen görs av respektive huvudman.

Vilka samhällsaktörer samverkar begravningshuvudmännen med i händelse av kris och katastrof?

- Göteborgs stifts krisledningsgrupp
- Övriga trossamfund verksamma inom förvaltningsområdet
- Kyrkokansliets nätverk i beredskaps- och begravningsfrågor – via stiftsnivån
- Kommunens säkerhetsenhet/avdelning
- Länsstyrelsen i Västra Götaland – tillsynsansvar
- VG-regionen – ansvariga för bårhusen
- Sveriges begravningsbyråers förbund (SBF)/Fonus
- Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund (SKKF)

Hur långt har Göteborgs Begravningssamfällighet kommit?

- Identifiera **ny beredskapsmark** tillsammans med Göteborgs stad
- Genomföra och kommunicera **krigsplaceringarna av personal**
- Överväga **krigsplacering av fordon**
- Tillsätta en **arbetsgrupp** bestående av förvaltningen och de större transportörerna för att gemensamt planera för **transporter** av avlidna i händelse av katastrof och/eller krig.
- Uppdatera **beredskapsplanen för att även fungera i händelse av krig** – utifrån genomförd risk- och sårbarhetsanalys och rådande omvärldsläge
- Genomföra **utbildning** med ledningsgruppen
- Planera för en **krisledningsövning** med ledningsgruppen
- Gå igenom de **kulturminnen** som kan behöva skyddas i samverkan med Länsstyrelsen

Vad krävs av oss som begravningshuvudmän för att vi ska kunna bygga en beredskap för kris och krig?

- Finns resurserna och kunskapen?
- Vad saknas?
- Hur går vi vidare?
- Klarar Svenska kyrkan att bygga en beredskap för kris och krig – nationellt, regionalt och lokalt?

**Svenska
kyrkan**

Göteborgs
begravningssamfällighet